

ἐποχῆς καὶ ἐστερεῖτο μορφῶν τελειότερων, οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἰουράσιον. Τὰ δάση ταύτης δὲν εἶχον τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν νεωτέρων περιόδων, ἐστεροῦντο δὲ τοῦ ὠραιότερου αὐτῶν κόσμου, τῶν πτηνῶν καὶ τῶν θηλαστικῶν!! Κατὰ τὴν τριτογενῆ ὁμοῦς περίοδον, ἥτις ἔπεται τῆς κρητιδικῆς καὶ υποδιαίρειται εἰς ἠώκαινον, μειόκαινον καὶ πλειόκαινον, ἡ ζωικὴ πλάσις κατέστη τελειότερα καὶ ζῶα θηλαστικὰ πλώρια ὑπῆρξαν οἱ κάτοικοι τῆς τότε Ἑλλάδος.

* *

Ἐκ τῶν γενομένων ὑπὸ τῶν γεωλόγων ἐρευνῶν ἐξάγεται, ὅτι ἡ ρηθείσα ταφροειδῆς κοιλιτῆς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου εἶγεν ἀρκούντως βαθυνθῆ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πλειοκαινοῦ περιόδου καὶ μεταβλήθη εἰς ἐπιμήκη λίμνην, ἥς ἡ ἐπιφάνεια δὲν ἐξείχε πολὺ τῆς ἐπιφανείας τῆς τότε θαλάσσης. Ἡ λίμνη αὕτη, εἰς ἣν οἱ χειμάρροι κατέφερον ἀπὸ τῶν ὄρεων τῆς παρακειμένης στερεᾶς μεγάλας ποσότητας κατακρημνισμάτων, διετέλεσεν ὑπάρχουσα ἄχρι τῶν κατωτέρω βαθμίδων τῆς πλειοκαινοῦ ἐποχῆς, ὅτε καὶ τὰ μεσόγεια τῆς Πελοποννήσου εἶχον ἐλευθερωθῆ τοιούτων λιμνῶν, καὶ μόνον αἱ λίμναι τῆς Μεγαλοπόλεως, τῆς Σπάρτης, τοῦ Ἀγρινίου, τῶν Θηβῶν καὶ Θεσσαλίας παρέμενον.

Πρὸ τῆς ρηθείσης ἐποχῆς ἡ Μεσόγειος θάλασσα λίαν ἀπέχει τῆς Πελοποννήσου, διότι τότε οὐδ' αὐτὸ τὸ Ἴόνιον Πέλαγος εἶχε σχηματισθῆ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ὁμοῦς ταύτην, ἔνεκεν τῶν πολλῶν ρηγμάτων, ἅτινα εἶχον γεννηθῆ ἐπὶ τῆς λιθοσφαίρας, ἐγένοντο συνιζήσεις μεγάλων τμημάτων τοῦ φλοιοῦ τῆς γῆς, καὶ οὕτως ἠδυνήθη ἡ θάλασσα διαρκῶς χωροῦσα πρὸς ἀνατολὰς νὰ σχηματισθῆ τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἀρ' ὧν ἀπεκόπησαν αἱ Ἴόνιοι νῆσοι. Στρώματα θαλασσογενῆ τῆς ὑποπλειοκαινοῦ ἐποχῆς εὐρίσκουμεν οὐ μόνον ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Μεσσηνίᾳ, φθάνοντα μέχρις ὕψους 350 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὅπερ δηλοῖ, ὅτι τὰ στρώματα ταῦτα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἔπαθον ἐξαρσιν 350 μέτρων.

* *

Ὁῦτω χωροῦσα διαρκῶς ἡ Μεσόγειος θάλασσα πρὸς ἀνατολὰς, διέροηζε διὰ τῶν κυμάτων αὐτῆς τὰ προχώματα τῶν διαφόρων λιμνῶν, αἵτινες τότε πολλαχοῦ εὐρίσκοντο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γῶρᾳ (!). Διὰ τοῦτο τὰ ἐντὸς τοιούτων λιμνῶν ἐπιστρωθέντα ὕδατογενῆ πετρώματα κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν γεννήματα γλυκῶν ὑδάτων, ἀκολούθως θραυμύρων καὶ τέλος καθαρῶς θαλασσίων.

Ἐνῶς δὲ καὶ ἐν τῇ Κορινθιακῇ λεκάνῃ τοιαῦται ἀλλοιώσεις ἐγένοντο, ἤρξαντο συγχρόνως ἐν αὐτῇ νὰ

(1) Σημ. Τοιαύτην λίμνην φαίνεται, ὅτι ἀπέτελε μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς παρουσίας περιόδου καὶ ὁ κόλπος τῆς Σαλαμίνας, ὅστις ἐξετείνετο μέχρι τῶν Μεγάρων. Διὰ τῆς διαβρωτικῆς τῶν κυμάτων ἐνεργείας ἤνοιξαν τὰ διάστημα τῆς Σαλαμίνας στενά καὶ ἐξέαρσε τὸ ἐν τῇ προρρηθείσῃ λίμνῃ γλυκὺ ὕδωρ.

ἰλαμβάνωσι χώραν μετακινήσεις καὶ μεταπτώσεις τμημάτων τῆς λιθοσφαίρας, κειμένων παρὰ τὰ σχηματισθέντα ρήγματα, καὶ νὰ βυθίζηται περισσότερο ὁ πυθμὴν τῆς ταφροειδοῦς λεκάνης τῆς Κορίνθου, διευκολυνομένης οὕτω τῆς εἰς αὐτὴν εἰσβολῆς τῆς ἐκ δυσμῶν διενεκῶς πρὸς ἀνατολὰς χωροῦσης Μεσογείου Θαλάσσης.

Διὰ τῶν μετακινήσεων τούτων καὶ συνιζήσεων τμημάτων τῆς λιθοσφαίρας ἡ πρόφη Κορινθιακὴ λίμνη μετεσχηματίσθη κατὰ τὴν ἄνω πλειόκαινον ἐποχὴν εἰς θαλάσσιον βραχίονα ἢ κόλπον (!), ὅστις ἀρχόμενος ἀπὸ τῶν Ἰονίων νήσων καὶ διερχόμενος τοὺς νῦν κόλπους τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Κορίνθου κατέληγε περίπου παρὰ τὴν Αἴγινα καὶ τὴν Βάρην, κειμένην ὡς γνωστὸν παρὰ τὴν ἄκρην τοῦ Ὑμηττοῦ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲν ὑπῆρχε Κορινθιακὸς Ἴσθμός! Τὰ νῦν εὐφωρότατα Β παράλια τῆς Πελοποννήσου, ἥτοι τὸ Σουλδαστρον, τὸ Κιάτον, τὸ Ἀλιγιορ, αἱ Πάτραι κτλ. τότε δὲν ὑπῆρχον, ἀλλ' ἐκαλύπτοντο ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἥτις ἔφθανε μέχρι τῶν προπόδων τῆς Κυλλήνης (Ζίριαι), τῶν Ἀροαρίων Ὀρέων καὶ τοῦ Παραγαϊκοῦ, ἐνῶς τὰ νῦν βόρεια παράλια τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἥτοι ἡ Ναύπακτος (τὸ Γαλαξείδιον) ἢ Ἰτέα (παρὰ τὴν Ἀμφισσαν), ἡ Ἀντικίρρα κτλ. πολὺ ἀπέειχον τῆς τότε θαλάσσης.

(Ἔπεται τὸ τέλος)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐκ τοῦ πολιθρολήτου συγγράμματος τοῦ Καμίλλου Φλαμπαριώτου

• Ο ΚΟΣΜΟΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ •
κατὰ μετάφρασιν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Δ. ΒΑΛΒΗ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἄ οὐσιώδης ψυχικὸς χαρακτῆρ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἡ ἱκανότης πρὸς τὸ ποιεῖσθαι ἀγαθίαι· τοῦτο δὲ μάλιστα ἀποτελεῖ τὸ ἰδιόζον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἀφαιρέσατε ταύτην τὴν ἱκανότητα, καὶ ὁ ἀνθρώπος κατέρχεται πάλιν εἰς τοῦ ζῴου τὴν κατάστασιν. Ἄλλ' ἡ ἱκα-

(1) Σημ. Ὁ τῶν γεωγραφικῶν σοφοῦς κριτῆς τοῦ 1887 ἐνῶς λέγει, ὅτι «ἡ μεταξὺ Εὐβοίας καὶ στερεᾶς εἶνε κυρίως μεσόγειος θάλασσα καὶ ὄχι κόλπος», διὰ τὴν Καττεγάτην καὶ Σκαγεράκην ἀποφαίνεται, ὅτι «δὲν εἶνε θάλασσιος βραχίονος οὔτε κόλπος ΑΛΛΑ ΠΟΡΘΟΜΟΙ (!)». Καὶ ὁμοῦς ὁ μὲν Εὐβοϊκὸς κόλπος ἔχει μῆκος 150 χιλιομέτρων καὶ πλάτος μείγιστον 20 χιλ. ὁ Σκαγεράκης μῆκος 480 χιλ. καὶ πλάτος 110—140 χιλ. καὶ ὁ Καττεγάκης μῆκος μὲν 200 χιλ. καὶ πλάτος 60—130 χιλ. Ἐπόμενον ἦτο νὰ διαστρεβλωθῆ οὕτως ἡ ἀλήθεια παρ' ἀνδρὸς ἀρνηθέντος τὴν ὑπαρξίν ὀλοκλήρου ἡμικρατικῆς κράτους τοῦ Καναδᾶ (Dominion of Canada). Παρβλ. ἐκθεσιν διδασκτικῶν βιβλίων 1887—88 Β ἐπιτροπῆς σελ. 104, 108 καὶ 70.

νότης αὐτῆ ἢ σήμερον χαρακτηριστικὴ εἶνε σχετικῶς πρόσφατος, καὶ δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν τὰς φάσεις τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς. Τὰ μαθηματικά, παραδείγματος χάριν, θεωροῦνται δικαίως ὡς τῶν ὑψίστων ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, πρὸ πάντων δὲ ἐν ταῖς ὑπερόχοις αὐτῶν ἐφαρμογαῖς εἰς τὰ βαθύτατα προβλήματα τῆς Ἀστρονομίας. Ἀλλὰ δὲν εἶνε δύσκολον νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν. Τὰ μαθηματικά ἤρξαντο διὰ τῆς στοιχειώδους ἀριθμητικῆς, διὰ τῶν δακτύλων τῆς χειρὸς, μέχρι τῶν δέκα, καὶ τοιαύτη εἶνε μάλιστα ἡ ἀρχὴ τῆς δεκαδικῆς ἀριθμήσεως. Διὰ τὰ μέτρα τοῦ μήκους ἔλαβον τὸν πόδα, τὸ βῆμα, τὸν πήχυ (ἄπὸ τοῦ ἄκρου τῆς χειρὸς μέχρι τοῦ ἀγκῶνος), διὰ δὲ τὰ μέτρα τοῦ βάρους τὴν ὄργυιαν, διαστάσεις πάσης ληφθείσας ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἐν τῇ σφηνοειδεῖ γραφῇ τῶν Χαλδαίων οἱ ἀριθμοὶ παρίστανται ἀπλοῦστα δι' ὅπων (τοσούτων ὅπων ὅσαι αἱ μονάδες μέχρι τῶν δέκα, καὶ συνθέσεων πέραν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ). Παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν οἱ ἀριθμοὶ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου φέροντα τόνον: $\alpha' = 1$, $\beta' = 2$, $\gamma' = 3$, κτλ. μέχρι τῶν 20· πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου γίνεται συνδυασμὸς τῶν γραμμάτων. Ἡ γεωμετρία ἀνκμφιδόως ἤρξατο διὰ τῆς χωρομετρίας καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἡ στοιχειώδης ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία εἶνε τοσοῦτον ἀρχαῖα ὅσον καὶ ἀπλαῖ, καὶ μόλις ὑπερβαίνουσι τὰς δυνάμεις ζῶων τινῶν (μελισσῶν, μυρμηκῶν, κισσῶν, κορωνῶν, καστόρων, κυνῶν καὶ τῶν λοιπῶν). Τὰ ἄληθῆ μαθηματικά φαίνονται ἀρξάμενα μόνον μετὰ τοῦ Θάλητος καὶ τοῦ Πυθαγόρου κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ ὡς ἀνάπτυξις τῆς αἰγυπτιακῆς ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας. Ἡ γεωμετρία ὡς σύστημα ἐπιστημονικῶν ἀποδείξεων ἀκραδάντων χρονολογεῖται μόνον ἀπὸ τοῦ Ἑκλείδου κατ' ἔποψιν μεθόδου, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀρχιμήδους ὡς ἐπιστῆμη μετρικῆ· αἱ κωνικαὶ τομαί, αἱ γινόμεναι βραδύτερον τοσοῦτον γόνιμοι, χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ ἐκ Περγάμου, ἢ ἄλγεβρα ἤρξατο μετὰ τοῦ Διοφάντου, ἢ Ἀστρονομία τῆς (σχετικῆς) ἀκριβεῖς μετὰ τοῦ Ἰπάρχου καὶ Πτολεμαίου, ἢ ἀποδείξεις τοῦ ἄληθους συστήματος τοῦ κόσμου χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ Κοπερνίκου, ἢ γνώσις τῶν κινήσεων ὀφείλεται εἰς τὸν Κέπλερον, ἢ δὲ τῶν νόμων εἰς τὸν Νεύτωνα, ἢ φυσικὴ ἀστρονομία ἀρχεται μετὰ τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Γαλιλαίου, ἢ ἐφαρμογὴ τῆς Ἀλγέβρας εἰς τὴν Γεωμετρίαν ἀνήκει εἰς τὸν Καρτέσιον, οἱ λογάριθμοι, οἱ παρέχοντες τοσαύτας ὑπηρεσίας κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἐφευρέθησαν ὑπὸ τοῦ Νάπερ, ἢ θεωρία τῶν ἀριθμῶν οὐδέποτε προεξετάθη ἐπὶ τοσοῦτον ὅσον ὑπὸ τοῦ Fermat, ὁ διαφορικὸς ὑπολογισμὸς ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Ἀϊβριτίου, ὁ ὀλοκληρικὸς ὑπολογισμὸς ἀνεπτύχθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Βερνούλλιου καὶ τοῦ Εὐλέρου· ὁ Lambert ὁ Clairaut, ὁ d'Alambert, ὁ Lagrange, ὁ Laplace, ὁ Leverrier, ἔδωκαν τὰς τελευταίας ἀναπτύξεις εἰς τὴν οὐρανίαν μηχανικὴν.

Πάντα ταῦτα εἶνε χθεσιρά. Εἶνε καταφανές ὅτι δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν ἱστορικῶς κατὰ βῆμα τὰς προόδους τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος. Ὅτι εἴπομεν πρὸ ὀλίγου περὶ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῆς Ἀστρονομίας, δύναται νὰ λεχθῆ πάντα ὡσαύτως εὐκόλως περὶ τῆς φυσικῆς, τῆς ὀπτικῆς, τῆς χημείας, περὶ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν, περὶ πάντων τῶν ἔργων τοῦ πνεύματος· ἐκεῖνο δ', ὅπερ καθίσταται αἰτία, ἵνα ἐνίοτε ἢ πρόοδος μὴ φαίνεται· τοσοῦτον κατὰδῆλος εἶνε ὅτι ἐν τισι περιπτώσεσιν, ὡς ἐν τῇ γλυπτικῇ, τῇ γραμμικῇ, τῇ ἰατρικῇ ἴσως, ἢ μεταβολὴ δὲν εἶνε παρατηρητὴ ἀπὸ δισχιλίων ἔτων· ἀλλὰ δὲν σκέπτονται ὅτι δισχιλία ἔτη εἶνε μόνον μία ἡμέρα. Ἀληθῶς ὁ ἀνερχόμενος εἰς τὰς ἄρχας ἀμερολήπτως, ἀπροκαταλήπτως, καὶ μετὰ καλῆς πίστεως, κατανοεῖ ὅτι τὸ ἀποτελοῦν σήμερον τὴν ὑλικὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκτέθη διαδοχικῶς διὰ τῆς μακρᾶς τῶν αἰῶνων ἐργασίας. Ἐν αὐταῖς ταῖς νεωτάταις ἐπιστήμασι, ἐν ταῖς τελευταῖαις τῶν ἐφευρέσεων, ἐν ταῖς εὐφροσύναις τῶν ἐφαρμογῶν, τὸ πνεῦμα, τὸ κάλλιστον πεπροικισμένον, τὸ μᾶλλον εὐπαιδευτον, τὸ φιλοπονώτερον καὶ τὸ δεξιώτερον, δὲν δημιουργεῖ, ἀλλὰ μετχειρίζεται τὰ στοιχεῖα, ὅπερ εἰς αὐτὸ παρέχει ἢ παροῦσα τῆς ἐπιστήμης κατάστασις, ἵνα ἐπεκτείνῃ τὴν ἔρευναν καὶ προχωρήσῃ πλεῖστον. Οὕτω πορεύεται, οὕτω πάντοτε ἐπορεύθη ἡ Πρόοδος.

* *

Ἀναμφιβόλως ἡ ἀνθρωπότης τοῦ παρόντος ἀπέχει ἔτι πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖ τελεία. Δὲν ἐφθάσαμεν ἔτι εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ἐφ' ὅσον βλέπομεν κυβερνήσεις ἐνεργοῦσαι ὡς ἐνεργοῦσι τὴν παγκόσμιον γνώμην παρασταμένην διὰ τῶν ξηρῶν καρπῶν πάντων τῶν δογημάτων· τὰς Βουλὰς ἀνικάνους νὰ διακρίνωσι τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς, τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ ἀδίκου· τὰ πνεύματα τὰ μᾶλλον προκεχωρημένα τυφλά ὡς πρὸς τὸ ἰδεῶδες· τὸ ἀγροῦχον δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου· τοὺς μοτίμους στρατοῦ· τὸ μᾶλλον ἐγελεύον τὴν προσοχὴν ἐκάστου ἔθους ὑπουργεῖον καλούμενον ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου· τὴν ἐργασίαν πάντων ληστευομένην ὑπὸ φόρων αἰετοῦ αὐξανομένων· τὰς ὁλοκλιτικὰς διοικήσεις· τοὺς παρασίτους πάσης τάξεως· τὰς σκανδαλώδεις περιουσίας καὶ τὰς ἀποκτηνωτικὰς ἀπορίας· τὰς κλοπὰς καὶ τοὺς φόρους — πάντα ταῦτα προϊόντα τάξεως ἀνθρωπίνης κακῆς ἰσορροπούσης — δὲν δυνάμεθα νὰ κανηθῶμεν ὅτι ἀνῆκαμεν εἰς γενεὰν καθαρῶς πνευματικὴν. Ἄλλ' ἢ παρελθούσα αὐτῆς πρόοδος εἶνε ἀσφαλὲς οἰωνὸς τῆς μελλούσης αὐτῆς ἐπιδόσεως. Βεβαίως ἢ ἀγνοία ἔτι ἐκτείνεται ἐπὶ πλεῖστον ὑπάρχουσι σήμερον πολλοὶ ἄνθρωποι μὴ σκεπτόμενοι, ζῶντες χωρὶς νὰ ζητῶσι τι, χωρὶς νὰ ἔχωσι γινῶσιν τινα ἢ ἰδέαν περὶ τῆς συστάσεως τοῦ σύμπαντος, περὶ τοῦ πλανήτου ὃν κατοικοῦσι, περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, δύναται τις εἰπεῖν, εἶνε ἀλλόκοτα ἐμβρυα σχηματιζομένου

εἶδους! Ἄλλ' ὅμως ὁ κόσμος προχωρεῖ. Ἐπιστήμη: τέχνη, φιλολογία, καλαισθησία, ἠθική, τὰ πάντα ἀνυψοῦνται παρὰ τοὺς ἀγροίκους. Ἡ βασιλεία τοῦ πνεύματος προσεγγίζει. Τὸ αἶσθημα τοῦ ἀγαθοῦ ἐμπεδοῦται ὡς τὸ τοῦ ἀληθοῦς: ἡ ἀρετὴ ὡς ἡ γνῶσις μεγαθύνει καὶ ἐξαγγνίζει τὸν ἄνθρωπον. Εἶνε γλυκὺ νὰ διαβλέπωμεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ψυχὰς οἶαι ἡ τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου ἢ τοῦ Βιγεντίου Παύλου, ὧν ἡ εὐνοὺς ἀνάμνησις ἀναπαύει τὴν διάνοιαν. Δυναμέθη νὰ χαιρετίσωμεν τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῆς ἐπιγεῖου ἀνθρωπίνης φυλῆς. Ὁ πλανήτης ἡμῶν προχωρεῖ. Ὁ ἄνθρωπος ἀπολυθεῖς ἐκ τῆς ζωϊκῆς χρυσαλίδος κατεξουσιάζει σήμερον τοῦ κόσμου ποθῶν τὴν αἰωνίαν πρόδοτον. Ἄλλ' ἴσως οὐδὲν ἄλλο εἴμεθα ἢ οἱ ἰγωναρόδοτοι τῆς μελλούσης ἀνθρωπότητος. Νεὶ ἡ προοδοσις εἶνε ὁ νόμος τῆς φύσεως: πᾶσαι αἱ σελίδες τοῦ συγγράμματος τούτου εἶνε σταθερὸν τοῦ λεγομένου μαρτύριον ὁ σκοπὸς ὁ ἐλκυστικὸς πασῶν τῶν τάσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος εἶνε ἡ ἔρευνα τῆς ἀληθείας. Πάντα τὰ ἄλλα εἶνε μόνον σκιά. Ἡ τύχη ἐκάστου ἡμῶν εἶνε νὰ ὑψόμεθα ἐπὶ μᾶλλον ἐν σφαίρᾳ πνευματικῇ. Ἀναμφιβόλως τὸ μέλλον ἔχει πλειότερα νέφη ἢ τὸ παρελθόν: Μένει ἔτι περιβεβλημένον διὰ μυστηρίου: ἀλλὰ χθὲς ἔτι ἡ δημιουργία τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ὄντων ἐφαίνετο εἰς ἡμᾶς τοσοῦτον ἀδιάγνωστος, ὅσον καὶ ἡ τύχη αὐτῶν. Ἦδη καλύμματα τινα ἀπεμακρύνθησαν, καὶ ἀρχίζομεν νὰ διακρίνομεν τινὶ τρόπῳ αἱ φάσεις αὐτῶν παρήχθησαν. Ἐν τούτῳ δὲ ὑπάρχει ἐξέγγυον καὶ ἐλπίς ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς ἡμετέρας γνώσεως. Ἰσως ἐντὸς ὀλίγου δυνήθωμεν νὰ λύσωμεν τὸ αἰνίγμα τοῦ μέλλοντος βίου, ὡς ἠρξάμεν νὰ βλέπωμεν διαλυομένην τὴν οὐμίγλην τὴν ἀποκρύπτουσαν τὸ παρελθόν. Φυλάξωμεν ὡς σύμβολον τὴν ΛΗΘΕΙΑΝ! τὸ ΦΩΣ! τὴν ΕΛΠΙΔΑ! καὶ ἐξακολούθωμεν ζῶντες ἐν τῷ θεῷ κόσμῳ τοῦ πνεύματος.

ΠΕΡΙ ΠΛΕΙΑΔΩΝ, ΥΑΔΩΝ ΚΑΙ ΩΡΙΩΝΟΣ

Α'.

Πάντες ἔχομεν παρατηρήσει τὸν οὐράνιον θόλον ἐν αἰθρίᾳ νυκτὶ καὶ πάντες ἐθαυμάσαμεν τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὅι ἀστέρες ἀναγράφουσι ἀδαμαντίνους γράμμασι τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου. Οὐδὲν τῷ ὄντι ὑπάρχει μεγαλοπρεπέστερον διὰ νὰ ἐξυψώσῃ τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἡ παρατήρησις τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ ἐν νυκτί, καθ' ἣν ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνε διαυγῆς καὶ δὲν φωτίζεται ὑπὸ τῆς σελήνης. Ὁ ἄνθρωπος ἐκπλήσσεται ἐνώπιον τοῦ ἐκτυλισσομένου τούτου θεάματος καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἐκπανάλῃ τὴν τοῦ προφητᾶνακτος Δαυὶδ ρῆσιν «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας». Ποσάκις δὲ ὁ παρατηρητὴς, θαυμάζων τοῦ ὑπεράνω ἀπαστράπτουτος οὐρανοῦ τὸν ἄπειρον ἐκεῖνον κό-

σμον, δὲν ἐσταμάτησε τὸ βλέμμα του καὶ ἐπὶ τῶν Πλειάδων καὶ δὲν ἤσθάνθη βεβαίως ἄρρητὸν τινα συμπάθειαν πρὸς τὰς ἡγαπημένας ταύτας ἀδελφάς, αἵτινες ὑπῆρξαν τῇ ἀληθείᾳ τὸ προσφιλές ἀντικείμενον τῆς ποιήσεως πολλῶν ποιητῶν. Ἀλλὰ πρὶν ἢ προδῶμεν εἰς τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ ἀναγνώρισιν τοῦ ὠραίου τούτου συμπλέγματος ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ προτάξωμεν σύντομον τὴν μυθικὴν αὐτοῦ ἱστορίαν.

Β'.

Ὁ Ἄτλας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς Ἀσίας, εἶχε γυναῖκα τὴν Πλειόνην θυγατέρα τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐξ ἧς ἐγέννησε δέκα πέντε θυγατέρας, τὰς Ἀτλατίδας. Τούτων αἱ μὲν ἐπτὰ, ὀνομάσθησαν ἰδίως Πλειάδες ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτῶν. Ἄλλοι παράγουσι τὴν λέξιν ταύτην ἐκ τοῦ πλέω, πλιω, φλιω, τουτέστιν ὑετώδης ἀστερισμός. Ἄλλοι δὲ ἐκ τοῦ ἐπιθέτου πλειῶ (πολύς), ἐπεὶ δὲ ἀποτελοῦσι σύμπλεγμα ἐκ πολλῶν ἀστέρων καὶ πεπυκνωμένων ἔνεκα τούτου παρέβαλον ταύτας καὶ πρὸς σταφυλήν, αὕτη δὲ φαίνεται ὡς ἡ καλλίστη παραγωγὴ. Αἱ δὲ ἐπιλοιποὶ ὀκτὼ ὀνομάσθησαν Ὑάδες ἀπὸ τοῦ Ὑάτος, ὃν μετὰ τοῦ Ἑσπεροῦ εἶχον αὐταὶ ἀδελφοί.

Αἱ Πλειάδες ἐγεννήθησαν εἰς τὸ ὄρος τῆς Ἀρκადίας Κυλλήνην ὅπου ὁ ἀδελφὸς αὐτῶν Ὑάας, θηρεύων λέοντα ἢ ἀγριοχοῖρον, ἐφρονέθη ὑπ' αὐτοῦ, κατ' ἄλλους δὲ ἀπέθανε δηχθεὶς ὑπὸ ἐχίδνης, ὅτε ἐπεχειρεῖ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν χώραν ἀπὸ τῶν ὄφρων, οἵτινες ἐλυμαίνοντο αὐτήν. Αἱ Πλειάδες ἀνάτως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ προσφιλοῦς αὐτῶν ἀδελφοῦ θλιβόμεναι καὶ μὴ ὑποφέρουσαι νὰ ζήσωσι πλέον ἐκεῖ, ἐφυγον μετὰ τῆς μητρὸς των καὶ περιπλανώμεναι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἦλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου ἰδὼν αὐτάς ὁ Βοιωτὸς κυνηγὸς Ὠρίων καὶ τρωθεὶς ὑπὸ τοῦ κάλλους αὐτῶν, τὰς κατεδίωξε. Αἱ Πλειάδες καταδιωκόμεναι ἀνευδότης ὑπὸ τοῦ Ὠρίωνος διέτρεχον τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων καὶ μὴ ἔχουσαι ἄλλην ἐλπίδα σωτηρίας παρεκάλεσαν τὸν Δία νὰ σώσῃ αὐτάς, οὗτος δὲ μὴ ἔχων ἄλλον τόπον ἀσφαλέστερον, κατηστέρισεν αὐτάς καὶ τὰς ἔθεσεν εἰς τὴν ράχιν τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Ταύρου. Ὑστερον δὲ κατηστέριθη καὶ ὁ Ὠρίων, ὃν αὐταὶ καὶ ἐν οὐρανῷ ἄκαμπτοι μισοῦσι, ἀποστρέφουσαι ἀπὸ τοῦ δυστυχικοῦ κυνηγοῦ τὰ πρόσωπα αὐτῶν. Ὁ Ζεὺς κατηστέρισε καὶ τὰς Ὑάδας, θεὸς αὐτάς εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ταύρου πλησίον τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Πλειάδων, ἐπεὶ δὲ ἐλυπήθησαν καὶ ἐκλαυσαν τόσον διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν Ὑάτος, ὥστε ἀπέθανον.

Γ'.

Αἱ Πλειάδες καὶ λοιποὶ ἀστερισμοὶ ἦσαν γνωστοὶ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ὁ Ἰώβ, ὁ Ἡσίοδος καὶ ὁ Ὀμηρος ἀναφέρουσι αὐτάς.

«Ὁ ποιῶν Πλειάδα καὶ Ἑσπερον
καὶ Ἀρκτοῖρον καὶ ταμίαν Νότου».
(Ἰώβ Παλαιᾷ Γραφῇ)